

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT

JAARGANG 44 / 7 MAART 2024 Nr 21

Misstanden

P. 5

De stichting Your Coach Next Door van hoogleraar Anita Vreugdenhil wordt in verband gebracht met misstanden rond een Maastrichts basketbalteam.

Zelf ontkent ze de aantijgingen. Hoewel de stichting stevig leunt op Vreugdenhils onderzoek binnen de Universiteit Maastricht, gooit die laatste het op 'nevenwerkzaamheden'.

Nieuwe baas

P. 6-7

Jan-Tjitte Meindersma. Nog even en dan is hij een van de hoogste bestuurders van deze universiteit. 'Een baas'. Dat woord vindt hij trouwens belachelijk klinken. "Ik ben me wel bewust van mijn leidinggevende functie, maar ik ben wars van statuur en hiërarchie." Dus vandaar 'gewoon' Jan-Tjitte.

Wijde wereld

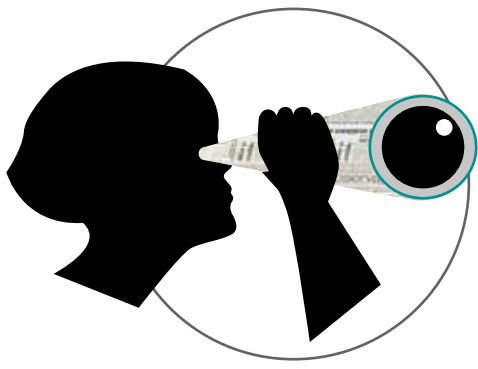
P. 4

"Ik hou van mijn geboorteland, maar ik wist als kind al dat ik er weg wilde", zegt Ridho Dirgantara, die opgroeide in een arm gezin op het platteland van Indonesië. "Ik wilde de grote wijde wereld verkennen. Ik voelde me op een bepaalde manier beperkt." Hij ging uiteindelijk studeren aan het University College Maastricht.

Na zijn afstuderen wil Dirgantara samen met een vriend een ngo voor toegankelijk en experimenteel onderwijs opzetten. Hij ziet een soort Indonesisch UWC voor zich, "maar dan voor kansarme kinderen en met Indonesisch als onderwijstaal".

Riki Janssen

“Het stond al in *Trouw*, toch een gerenommeerde krant. Even later volgde *De Limburger*. Dan is de zaak in de openbaarheid en zou het vreemd zijn als wij niets publiceren.”
 “Maar we hebben geen feiten kunnen controleren, laat staan dat de betrokken hoogleraar al weerwoord heeft gegeven.”
 “Klopt, maar ons nieuws (zie pagina 5) is dan ook: een landelijk dagblad brengt de Maastrichtse hoogleraar en kinderarts Anita Vreugdenhil in verband met illegale praktijken rondom het eerste team van Maastrichtse basketbalvereniging Kimbria, de Rebels. Zo zou ze onder andere in een luxe wooncontainer in haar tuin illegaal buitenlanders hebben ondergebracht. De hoogleraar ontkent alle aantijgingen. Tegelijkertijd hebben we de hoogleraar in kwestie gevraagd om een reactie.”
 “Maar die kregen we niet meteen te pakken terwijl de reputatieschade al een feit is. En daar dragen wij als *Observant* aan bij. Hoe vaak zie je niet dat media elkaar klakkeloos kopiëren, of de zaak opkloppen, waardoor iets kleins heel

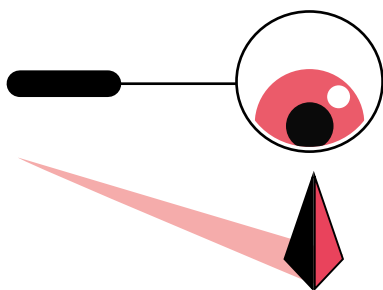
redactioneel

Dilemma's: wanneer is iets een privézaak en dus voor *Observant* niet interessant?

groot wordt.”
 “Hadden we het stuk dan moeten uitstellen? Onze lezers zullen zich dan afvragen waarom wij zwijgen: heeft de redactie zitten slapen?”
 Tja, het werd heel even stil aan de vergadertafel die zich tot dan toe stevig had geroerd.
 Nee, uitstellen was in dit geval geen optie, daar waren we het deze maandag wel over eens. En *Trouw* is een serieuze krant die er niet om bekend staat onzin te publiceren, dat speelde ook mee. Zaak is wel dat de hoogleraar de kans krijgt om zich te verdedigen, klonk het opnieuw.
 Een ander punt kwam ter tafel: wanneer is een zaak een privékwesitie en dus niet interessant voor *Observant*?
 “Die stichting Your Coach Next Door (YCND), waar Vreugdenhil oprichter en eigenaar van is en die een rol zou spelen in de hele affaire, raakt aan haar werk bij de UM. Mocht daar iets mee aan de hand zijn, dan raakt het ook de UM. Dus is het geen privékwesitie.”

“Maar het is *haar* stichting, het gaat om een nevenfunctie. Als haar werk aan de UM er niet onder lijdt, waarom er dan over schrijven?”
 “Iemand heeft toch ook een voorbeeldfunctie? Er bestaat ook nog zoiets als ethiek. Stel dat een hoge ambtenaar naar de hoeren gaat? Of een medewerker die huisjesmelker is? Die kunnen heel goed zijn in hun vak, maar als ze in opspraak komen, schrijven we erover. Toch? Dat is ons vak.”
 Maar neem nu die luxe wooncontainer in de tuin, “het gaat ons toch niet aan wat iemand in zijn achtertuin doet?”
 “In principe niet, nee, maar je schrijft er wel over als het relevant voor de zaak is. En daar heeft het alle schijn van, al zullen we ook dat moeten checken.”

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek.
 Met bijdragen van: Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Dennis Vaendel

Klagen over studenten

Studenten verdiepen zich niet in de Maastrichtse mores, spreken de taal niet, maken lawaai en leggen alleen al door hun aanwezigheid druk op de lokale woningmarkt... de klagzangen zijn niet nieuw. Universitaire bestuurders die daarentegen benadrukken wat een zegen de UM voor de Limburgse hoofdstad is, al evenmin. Wél nieuw is een oud-voorzitter van het college van bestuur die, zij het voorzichtig, zegt dat de waarheid wellicht toch ergens in het midden ligt. “Misschien”, zei Karl Dittrich, collegevoorzitter van 1994 tot 2002, afgelopen vrijdag, “hebben we als universiteit de problemen ook te veel over het hek gegoid.” Richting de gemeente, die vervolgens maar moest zien wat er aan het onbehagen in de stad gedaan kon worden. “We waren in de jaren negentig bezig met overleven”, voegde hij ietwat vergoelijkend toe, maar toch. Dittrich zei het bij de presentatie van *Licht op Maastricht* (voorheen *Jaarboek Maastricht*), waarin ook het studentenleven van 2023 zijn plek heeft gekregen. In de aanloop naar het vijftigjarig bestaan van de UM (in 2026) ziet hij, net als jaarboekhoofdredacteur Eric Wetzels, graag een onderzoek naar alle effecten van de universiteit op de stad. Bij de aanwezigheid in boekhandel Dominicanen kreeg hij de handen er alvast voor op elkaar.

Het einde van de afvalzak

Het is inmiddels een vertrouwd gezicht in Maastricht: rondzwerfende afvalzakken. Zeker sinds 2022, toen de gemeente besloot om de befaamde rood-witte restafvalzakken niet meer wekelijks, maar eens per twee weken op te halen. Vooral bewoners van studentenkamers en hoogbouw, die vaak geen tuin of balkon hebben om volle zakken te bewaren, klagen sindsdien over stank en ongedierte in huis. Tot frustratie van vele stadsbewoners is het dumpen of ‘per ongeluk’ te vroeg aan straat zetten van de zakken intussen schering en inslag, terwijl er tegelijkertijd ook veel onvrede is over de strengere controles met bijbehorende boetes. Kortom: een grote bende. Uit wijkbijeenkomsten en enquêtes blijkt dat veel inwoners weer terug willen naar het systeem van één keer per week ophalen. Maar dat gaat niet gebeuren, bleek vorige week. Een motie van de Liberale Partij die dit voorstelde, haalde het niet in de gemeenteraad.
 Dat wil niet zeggen dat er niets verandert: een meerderheid stemde wél in met een nieuw afvalbeleid vanaf 2025. Daarin verdwijnt de restafvalzak, en komen er op zoveel mogelijk plekken in de stad ondergrondse afvalcontainers, waar bewoners hun restafval op elk gewenst moment zelf naartoe kunnen brengen. Plastic, blik en drankpakken (PMD) gaat de gemeente wel ophalen buiten het centrum. Hoe vaak? Eens per twee weken.

Amsterdammers hoeven geen vlees

De bonenburgers vliegen je deze week om de oren. Omdat het de Week zonder Vlees en Zuivel is wordt overal in het land vegetarisch en veganistisch eten gepromoot. Zo organiseerde Maastricht goes vegan afgelopen zaterdag een veganistisch diner in de InnBetween en deelt UM-cateraar Eurest feitjes over plantaardig eten via Instagram.
 Op de Universiteit van Amsterdam (UvA) besloot de cateraar het broodje vlees minder in het zicht te leggen, meldt universiteitsblad *Folia*. Ook kunnen studenten kaarten winnen voor Walibi of de Efteling als ze producten van de Vegetarische Slager kopen. Nu hoeven er in Amsterdam niet veel mensen meer verleid te worden om geen vlees te eten. Volgens de lokale cateraar Cirfood koos bijna driekwart van de klanten in de UvA-kantine voor de vegetarische (ruim 40 procent) of zelfs veganistische optie (25 procent). Niet duidelijk is of het hier om het hele aanbod gaat (dus inclusief bijvoorbeeld koffie en fruit – van nature al vegetarisch) of alleen om de broodjes en warme maaltijden.
 Aan Wageningen University and Research (WUR) is de organisatie Plant-Based Universities Wageningen minder positief. In een ingezonden brief aan universiteitsblad *Resource* noemen ze de deelname van de WUR aan de Week zonder Vlees en Zuivel ‘greenwashing’. “De kantines blijken ook deze week doodleuk vlees en zuivel te verkopen”, mopperen ze. En: gezond en duurzaam eten zou “het hele jaar door” makkelijker moeten zijn.

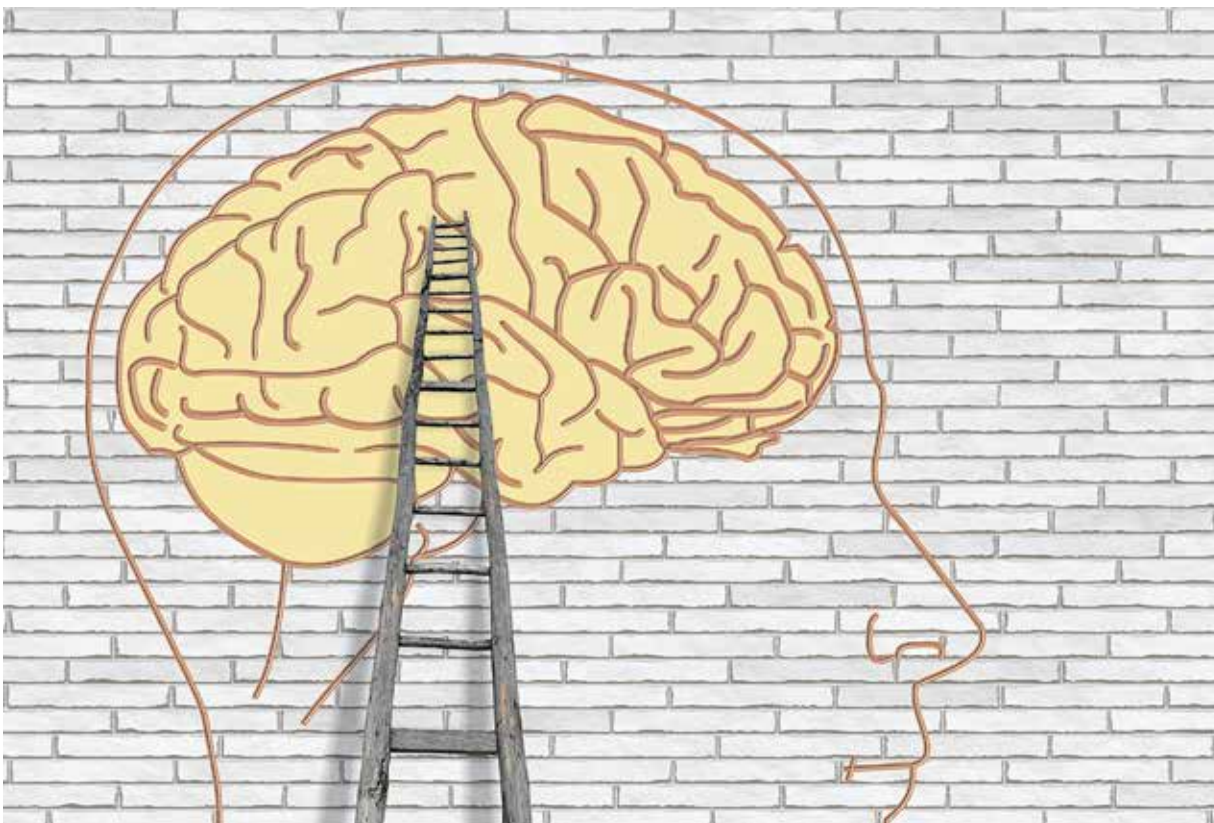

Foto: Pixabay

FPN wil aantal plaatsen master Mental Health beperken

Het bestuur van de faculteit psychologie en neurowetenschappen wil een capaciteitslimiet voor de master Mental Health vanaf het academisch jaar 2026-2027.

Dan studeren de eerste studenten af die in september beginnen aan de vernieuwde bachelor psychologie. Derdejaars kunnen – en dat is nieuw – kiezen uit drie specialisaties: 'brein, gedrag en cognitie', 'klinische psychologie' en 'transdisciplinaire psychologie'. Wie het klinische traject volgt, heeft direct toegang tot de master Mental Health.

Voorheen moesten deze studenten eerst de master psychologie afronden om toegelaten te worden. Vanwege deze versnelde route verwacht FPN dat het aantal aanmeldingen voor de master zal stijgen. Met een limiet van 120 studenten blijft het werk voor de staf volgens

FPN behapbaar en zijn er voldoende stageplaatsen beschikbaar.

Pre-master

Het plan heeft ook gevolgen voor de pre-master Mental Health. Door het instellen van een numerus fixus moet er geselecteerd worden. Dat betekent dat volgens de wet studenten die de pre-master volgen niet meer automatische toegelaten kunnen worden tot de master. De pre-master wordt daarom opgeheven, hbo-studenten die verder willen studeren kunnen voortaan terecht bij de pre-master psychologie. Het plan wordt half april aan het college van bestuur voorgelegd.

Geschiedenis

De Maastrichtse bachelor psychologie was in eerste instantie niet bedoeld voor studenten die een toekomst als therapeut voor ogen hadden. De "meer klinische invulling van het vak

dient ten koste van alles te worden vermeden", tekende *Observant* in 1992 op uit de mond van Louis Boon, die aan de wieg van de opleiding stond. Dit om niet in het vaarwater van andere – toen al bestaande – psychologieopleidingen te komen.

Is het introduceren van een klinisch traject in het derde jaar van de bachelor dan een breuk met het verleden? Dat niet. Vice-decaan onderwijs Petra Hurks wijst erop dat het al vele jaren mogelijk is om na een van de meer klinisch georiënteerde Maastrichtse masters de landelijke postmaster tot GZ-psycholoog te volgen. Ook is de Maastrichtse bachelor nog altijd breed van opzet, de mogelijkheid om een specialisatie te kiezen is een tegemoetkoming aan studenten die graag meer keuzevrijheid wilden in welke vakken ze tijdens hun opleiding volgen.

Cleo Freriks

Zelfgemaakt leermateriaal beschikbaar maken voor iedereen

Een presentatie over agressie tegen verpleegkundigen, een animatievideo waarin het begrip interdisciplinariteit wordt uitgelegd, een afbeelding van de zenuwen in het bekkengebied. Het zijn allemaal voorbeelden van Open Educational Resources: zelfgemaakt openbaar leermateriaal dat docenten hebben gedeeld op daarvoor bedoelde platforms. Deze week, tijdens de Open Education Week, is er extra aandacht voor.

Aan de Universiteit Maastricht helpt het Open Science in Education-team van de universiteitsbibliotheek (UB) sinds 2019 docenten die gebruik willen maken van Open Educational Resources (OER). "Dat kan op twee manieren", vertelt Michel Saive, Scientific Information Specialist Open Educational Resources & Open Access. "Je kunt materiaal dat anderen op een OER-platform hebben gepubliceerd (her)gebruiken of zelf iets creëren en dat weer delen."

Afhankelijk van welke licentie de maker zijn of haar werk heeft gegeven, mag je het leer-

materiaal in z'n geheel overnemen, stukjes hergebruiken of er zelf dingen aan toevoegen. "Zolang je de bron maar goed vermeldt, dat is heel belangrijk", zegt Saive. Het team van de UB helpt docenten om de licenties te ontcijferen, het juiste platform te vinden en de kwaliteit van het materiaal te beoordelen.

Toegankelijk

Ook voor wie zelf aan de slag wil, zijn er het hele jaar door workshops en advies op maat. "Stel, je wil een open tekstboek, een lesboek dat je gratis beschikbaar wil stellen, schrijven: wat komt daar allemaal bij kijken? Daar kunnen wij bij helpen", zegt Saive. "En ook: voor welke gradatie van openheid kies je", zegt Rina Vaatstra, afdelingsmanager Education, Content & Support bij de universiteitsbibliotheek. "Je kunt ervoor kiezen om iets alleen binnen een gemeenschap te delen, bijvoorbeeld iedereen in Nederland die bij het vak anatomie is betrokken."

Maar waarom zou je jouw harde werk zomaar gratis delen? Net als bij Open Access – waarbij

wetenschappers hun artikelen openbaar voor iedereen maken, in plaats van ze achter een betaalmuur van een *journal* te plaatsen – gaat het ook bij Open Educational Resources om toegankelijkheid en inclusiviteit.

Inspireren

"Aan leermateriaal zijn vaak hoge kosten verbonden", zegt Vaatstra. "Nu zijn zowel fysieke als e-books hier beschikbaar via de UB, maar ik kan me voorstellen dat een student daar niet altijd toegang toe heeft en dan is het heel fijn voor de student als er ook gratis studiemateriaal is." Ook kwaliteitsverbetering speelt een rol: het werk van anderen kan docenten inspireren. Het wordt ook steeds gebruikelijker om bij het verlenen van een onderzoekssubsidie eisen te stellen wat betreft Open Science en Open Education. "De kans dat mensen de open leermaterialen ook daadwerkelijk vinden, gebruiken en verspreiden vergroot je aanzienlijk door ze op een specifiek OER-platform te delen", zegt Saive.

Cleo Freriks

Synthetische werelden hebben hun eigen wetten

Op 15 februari werd met veel ophef het nieuwe product van OpenAI gelanceerd: Sora. Terwijl ChatGPT tekst kan genereren en DALL-E hetzelfde doet met afbeeldingen, heeft Sora het vermogen om tekst om te zetten in video-beelden. OpenAI omschrijft Sora als een 'wereldsimulator': het zou de echte wereld kunnen simuleren. Wetenschappers zouden bijvoorbeeld golfbewegingen of vliegpatronen van vogels kunnen bestuderen zonder buiten te komen, gewoon via de door Sora gegenereerde beelden.

Echter, het product is niet publiekelijk beschikbaar. OpenAI heeft alleen enkele voorbeelden vrijgegeven, wat vragen oproept over de ware capaciteiten van Sora. Natuurlijk heeft OpenAI de beste voorbeelden gekozen en de rest achtergehouden. Best volgen we de raad van de computerwetenschapper Oren Etzioni: vertrouw nooit op een AI-demo.

Er zijn ook zorgen over de trainingsdata van Sora. Zo zouden ook hier mogelijk kerwijze copyrights van bestaande video's geschonden worden. Maar er bestaat ook het vermoeden dat Sora is getraind met synthetische data.

Synthetische data genereren kan via gesimuleerde omgevingen, zoals die in video-spellen. Als deze wereld voldoende lijkt op de echte wereld, kan men data binnen het spel simuleren om daarmee de werkelijke wereld te voorspellen. Vermoedelijk maakt Sora gebruik van zo'n gesimuleerde wereld, namelijk de Unreal Engine. Dat blijkt regelmatig uit de gekozen camerahoek. Vraag je bijvoorbeeld om video-beelden van een auto die door de bossen rijdt, krijg je al snel het perspectief van een racespel, met de camera vlak achter de auto.

Het gebruik van synthetische data roept ethische vragen op, waarover filosoof Danielle Shanley en collega's van Maastricht recent in *EMBO Reports* publiceerden. Synthetische data zijn veelbelovend wanneer echte data niet bestaan of privacy hun gebruik niet toelaat. Daartegenover staan echter slechtere voorspellingen door het model. Synthetische data zijn niet echt betrouwbaar om golfbewegingen of vliegpatronen te bestuderen.

Eerder volgt het gebruik van synthetische data een economische wet: de gegenereerde beelden zijn niet perfect, maar goed genoeg om de investering terug te verdienen. Maar ook goed genoeg om nepnieuws voortaan te ondersteunen met beeldmateriaal.

Massimiliano Simons,
universitair docent techniekfilosofie

serie studenten over hun toekomstplannen

Van Indonesië via Italië naar Nederland

“Ik ben eerstegeneratie-student, mijn familie kon me niet helpen”

Foto: Ellen Oosterhof

“Ik heb mijn familie al drie jaar niet gezien. Dat doet pijn, maar je moet er wat voor overhebben om impact te maken”, zegt Ridho Dirgantara. De UCM-student groeide op in een arm gezin op het platteland van Indonesië. Nu wil hij een ngo oprichten om Indonesische kinderen te helpen.

Onverharde, hobbelige wegen. Een verzengende hitte waarin rijstboeren dag in dag uit staan te zwoegen. Armoede en een gebrek aan perspectief. Dirgantara, derdejaarsstudent aan het University College Maastricht (UCM), werd 23 jaar geleden geboren in een plattelandsdorpje in de buurt van Bandung, een miljoenenstad op het Indonesische eiland Java. “Ik hou van mijn geboorteland, maar ik wist als kind al dat ik er weg wilde. Ik wilde de grote wijde wereld verkennen. Ik voelde me op een bepaalde manier beperkt.” Dirgantara had dit soort gedachten al op zevenjarige leeftijd. Hij kon geen aansluiting vinden bij zijn klasgenootjes, die heel andere interesses hadden – voetballers en auto’s. “Ik hield van lezen. Nadat ik had leren lezen van mijn moeder, verslond ik boeken.” Hij las zijn eerste echte ‘grotmensenboek’ ook al op zevenjarige leeftijd: *Gebroken vleugels* van Kahlil Gibran. Deze poëtische roman uit 1912 gaat over een mislukte liefdesaffaire, maar is eigenlijk

een maatschappijkritisch werk over de leefomstandigheden in het Midden-Oosten in die tijd. Het was dankzij Dirgantara’s liefde voor het geschreven woord dat hij uiteindelijk in het Europese hoger onderwijs terecht kwam. “Als tiener deed ik mee aan landelijke dichtwedstrijden. Daar ontmoette ik voor het eerst mensen zoals ik, die als kind eenzaam waren, veel lezen en de wereld wilden ontdekken.”

Vrienden

Eindelijk had hij vrienden gevonden. Mensen die hem accepteerden zoals hij was en hem echt begrepen. Een van hen gaf Dirgantara de tip om zich aan te melden voor een studiebeurs waarmee hij aan het United World College (UWC) bij Triëst in Italië kon studeren. “Een brede opleiding, klasgenoten van over de hele wereld en een open campus. Het klonk perfect”, vertelt de UCM-student nog altijd vol enthousiasme. “Ik had wel een probleem: ik sprak nauwelijks Engels, laat staan Italiaans. Zouden ze

me überhaupt aannemen?” Maar het kwam allemaal goed. In 2018 begon hij aan het UWC. Hij volgde een stoomcursus Engels en leerde wederom mensen kennen die zich lange tijd niet begrepen hadden gevoeld. “Ik raakte bevriend met mensen uit conflictgebieden, zoals Afghanistan en Mali. Soms vond ik het heel emotioneel en zelfs moeilijk om naar hun levensverhalen te luisteren. Maar ik leerde omgaan met andere culturen. En nu, als student, heb ik altijd wel iemand die ik om uitleg kan vragen als ik voor mijn opleiding iets moet lezen over het Midden-Oosten, bijvoorbeeld.”

Net als thuis

Van het UWC was het nog maar een kleine stap naar Maastricht. “UCM was mijn eerste keuze. Het is geen gesloten campus en ik kan vakken volgen die aansluiten bij mijn interesses. Het YUFE-programma (*Young Universities for the Future of Europe*) biedt nog meer flexibiliteit: ik kan tegelijkertijd aan

verschillende Europese universiteiten studeren. Ik voelde me hier ook meteen op mijn gemak. Net als het UWC is UCM erg internationaal, en Nederland doet me qua architectuur soms behoorlijk denken aan Indonesië”, lacht hij. Hij doelt op de Nederlandse koloniale bezetting en uitbuiting van Indonesië, die zo’n 350 jaar duurde. “De daken van de stad bij mijn geboortedorp lijken op die van Amsterdam. Maar onze culturen verschillen behoorlijk, wij zijn veel hiërarchischer.” Dirgantara doet op dit moment onderzoek naar een overblijfsel van de Nederlandse koloniale geschiedenis in Indonesië voor zijn *capstone*, het eindproject van zijn bacheloropleiding. “Het komt erop neer dat klimaatverandering een enorm probleem is in Indonesië. Dit raakt mij ook persoonlijk. Mijn oudere broer woont in een deel van Jakarta dat zwaar is getroffen door overstromingen. De ruimtelijke ordening van de stad, waaronder het grachtensysteem, stamt nog uit de tijd van de Nederlandse bezetting.” Hij wil onderzoeken hoe Jakarta precies is ontworpen om te kijken hoe de situatie kan worden verbeterd. Zodat zijn landgenoten, waaronder zijn familie, beter voorbereid zijn op toekomstig noodweer. Als Dirgantara het over zijn familieleden heeft, verschijnt er een glimlach op zijn gezicht. Hij mist ze erg. “Ik heb mijn familie al drie jaar niet gezien. We bellen elke week, maar het voelt alsof ik geen deel meer uitmaak van hun dagelijks leven. En dat doet pijn. Maar je moet er wat voor overhebben om impact te maken.”

Indonesisch UWC

Wat is hij na de zomer van plan, als hij zijn bachelor in Liberal Arts eenmaal op zak heeft? Wat voor impact heeft hij precies voor ogen? “Ik heb me aangemeld voor een master in Environmental Management in Wageningen, Twente en nog wat andere plekken. Daarnaast ben ik samen met een vriend bezig met het opzetten van een ngo voor toegankelijk en experimenteel onderwijs.” Hij ziet een soort Indonesisch UWC voor zich, “maar dan voor kansarme kinderen en met Indonesisch als onderwijstaal”. Rond 2030 hoopt hij met de ngo de eerste Indonesische kinderen “kwalitatief hoogwaardig en internationaal onderwijs” te bieden. Hij wil met name de meest kansarme kinderen in de meest afgelegen delen van het land bereiken. “Dat we echt naar plekken gaan waar niemand ook maar weet wat een internationale studiebeurs is. Ik vind het belangrijk om die kinderen een echte kans te bieden.” Maar Dirgantara weet heel goed dat hij nog een lange weg te gaan heeft voordat hij zijn plannen kan verwezenlijken. “We moeten investeerders vinden en meer mensen overtuigen van ons idee.” Écht een verschil maken, in een land waar nog niet iedereen naar de middelbare school kan: dat is wat Dirgantara wil bereiken. Maar hij heeft hulp nodig. “Tot nu toe heb ik alles alleen gedaan. Ik ben een eerstegeneratiestudent, niemand in mijn familie kon me helpen. Ik heb steun en begeleiding nodig, bijvoorbeeld via het Boulevard-programma. Een mentor die dit al heeft gedaan en mij kan laten zien hoe ik de volgende obstakels kan overwinnen.”

Simon Wirtz

In deze tweewekelijkse serie worden studenten geïnterviewd over hun toekomstplannen; hun verwachtingen, dilemma’s en angsten.

Prof ontkent; UM onderneemt vooralsnog geen actie

Dagblad *Trouw*: UM-hoogleraar betrokken bij misstanden rond Maastrichts basketbalteam

Hoogleraar Anita Vreugdenhil wordt met haar stichting *Your Coach Next Door* (YCND) door de dagbladen *Trouw* en *De Limburger* gekoppeld aan misstanden bij basketbalteam Maastricht Rebels. De hoogleraar zelf ontkent de aantijgingen. Hoewel de stichting stevig leunt op Vreugdenhils onderzoek binnen de Universiteit Maastricht, gooit die laatste het op 'nevenwerkzaamheden'.

De stichting YCND van hoogleraar Anita Vreugdenhil zet basketbal in om overgewicht bij kinderen tegen te gaan
Foto: Shutterstock

De stichting YCND, waarvan Vreugdenhil – naast hoogleraar aan de UM ook kinderarts in het MUMC+ – oprichter is, is volgens de kranten intensief verbonden met het eerste team van basketbalvereniging Kimbria: de Maastricht Rebels. De eigenaar van dat team, de Brit Mike Rawson, is de spil in de hele affaire: hij zou spelers onderbetalen – 400 per maand in plaats van het wettelijke minimumloon van 2069 euro – en buitenlandse spelers zonder werkvergunning en verzekering laten spelen. Eerder werd de Brit als eigenaar van een basketbalacademie in de Verenigde Staten veroordeeld voor visumfraude en het misleiden van de overheid.

Over de vraag waar Rawson het geld vandaan haalt om zijn pupillen te betalen, bestaat veel onduidelijkheid. Er zijn weliswaar sponsors en partners te vinden op de site van de Rebels, maar volgens *Trouw* weten de meesten niks van een samenwerking of zijn het eigen bedrijfjes van Rawson. Het enige partnerschap dat te verifiëren valt is dat met YCND.

Logo

YCND leidt zorgprofessionals op voor het begeleiden van kinderen en hun ouders bij leefstijlverandering, vooral gericht op overgewicht en obesitas. Het is sterk gelinkt aan Maastrichts onderzoek: de stichting vloeit voort uit Vreugdenhils onderzoekcentrum COACH (*Centre for Overweight Adolescent and Children's Healthcare*) en de werkwijze is gebaseerd op onderzoeksresultaten.

Trouw vraagt zich hardop af of er geld van YCND naar de Rebels gaat. Het logo van de stichting prijkt immers, als hoofdsponsor, op het shirt. Bovendien staat in spelerscontracten dat de basketballers 1650 euro van de stichting ontvangen in ruil voor ambassadeurschap, inclusief het verzorgen van *clinics*. Daarnaast zou Vreugdenhil volgens de journalisten ook privé

betrokken zijn: teameigenaar Rawson is haar partner en ze woont onder meer vergaderingen van de Rebels bij. Ook staat er in haar tuin een containerwoning – in 2021 door Rawson geplaatst na de overstroming van de Maas – waar Oekraïense spelers buiten medeweten van instanties om verbleven, schrijft *Trouw*. Daarvan zou Vreugdenhil op de hoogte zijn geweest.

Ontkenning

Vreugdenhil ontkent de financiële banden. Ook aan *Observant* laat ze per mail weten dat “de stichting YCND geen spelers betaalt of sponsor is van Maastricht Rebels.” Op de vraag of ze jaarrekeningen kan overleggen, reageert ze niet. Wel zegt ze dat ze via het basketbal mogelijkheden ziet om overgewicht onder kinderen op scholen en in wijken aan te pakken. “We hebben een (projectmatige) samenwerking met meerdere partijen waaronder Rebels. Een van de vele samenwerkingsverbanden die wij hebben als stichting rond dit thema overigens.”

Op verdere vragen van *Observant* wil de hoogleraar voorlopig niet ingaan. Waar ze afgelopen vrijdag toezegde om deze week haar kant van het verhaal te laten horen, komt ze daar op terug. Dit in afwachting van mogelijke vervolgerichten in de media en om te voorkomen dat ze “zelf verdere media-aandacht aantrekt”. Ook zegt ze behoefte te hebben aan rust. Haar “volledige verhaal” volgt op “een later moment”.

Verwevenheid met onderzoek

Een woordvoerder van de UM liet al eerder aan *Observant* weten dat de universiteit vooralsnog geen actie onderneemt. “De UM is niet betrokken bij de activiteiten van YCND. Als werkgever

In hoeverre de universiteit niet betrokken is bij de stichting, is nog maar de vraag, want de verwevenheid tussen het wetenschappelijk werk aan de UM en de uitvoering door de professionals van YCND is overduidelijk

kunnen we wel melden dat professor Vreugdenhil melding heeft gedaan van, en toestemming heeft gekregen voor, nevenwerk voor deze stichting. Op dit moment hebben wij geen inzicht in zaken op basis waarvan die toestemming onterecht zou zijn.” In het register voor nevenactiviteiten van hoogleraren op de UM-website staat Vreugdenhil inderdaad geregistreerd als “eigenaar, bestuurder, docent” bij YCND.

In hoeverre de universiteit niet betrokken is bij de stichting, is nog maar de vraag, want de verwevenheid tussen het wetenschappelijk werk aan de UM en de uitvoering door de professionals van YCND is overduidelijk. Bovendien gaf de UM afgelopen zomer op haar eigen website jubelend aandacht aan het feit dat zorgverzekeraars het project in het basispakket hebben opgenomen. Ook NUTRIM, de onderzoeksschool waar Vreugdenhils onderzoekscentrum COACH onder valt, belicht de maatschappelijke impact van YCND op de UM-site. De stichting wordt hier omschreven als een “natuurlijk experiment” dat een “enorme hoeveelheid data” zal opleveren en een “unieke mogelijkheid om de effecten van interventies te evalueren”.

De gemeente Maastricht heeft inmiddels aangekondigd onderzoek te doen naar de gang van zaken bij Rebels Maastricht, zo meldt *De Limburger*. Basketbalvereniging Kimbria heeft volgens de krant inmiddels de samenwerking met het team en eigenaar Rawson verbroken.

LUISTEREN
EN
EMPATHIE
ZIJN VOOR MIJ HET
BELANGRIJKSTE

Nieuwe vicevoorzitter en lid van het college van bestuur Jan-Tjitte Meindersma

In mei gaat hij meekijken, om vervolgens in juli echt het stokje over te nemen. De in Zuid-Limburg geboren en getogen Jan-Tjitte Meindersma wordt de nieuwe vicevoorzitter en lid van het college van bestuur. "Laatst noemde een hoogleraar mij zijn 'toekomstige baas', dat klinkt belachelijk. Ik ben me wel bewust van mijn leidinggevende functie, maar ik ben wars van statuur en hiërarchie."

Tekst: Wendy Degens
Foto: Joey Roberts

Ai, ons eerste schrijfsel over Jan-Tjitte Meindersma (1972) klopt niet helemaal. "Ik ben geen arts", zegt hij aan de telefoon op een donderdag in februari. De dag daarvoor heeft de Universiteit Maastricht het nieuws over de opvolger van Nick Bos, die met pensioen gaat, wereldkundig gemaakt.

Wacht, geen arts? Maar in het persbericht van de UM staat: 'Studeerde in 1997 af in de geneeskunde.' "Ik heb alleen mijn doctoraal gehaald, ik ben er na vier jaar mee gestopt." Geneeskundestudenten die eerder stoppen, dat zijn er niet zoveel, een heel gekke gedachte dat hij arts zou zijn, is het niet. Zeker niet gezien een eerder interview in *Observant*, uit 1993, toen Meindersma eerstejaars geneeskundestudent was. Hij vertelde destijds dat hij in de voetsporen wilde treden van zijn ouders en opa, allemaal huisarts. "Ik ben helemaal met dat vak opgegroeid en ik heb nooit iets gezien dat me er zo in tegenstond dat ik liever iets anders ging doen." Zijn vader, een Fries, kwam in de jaren zestig naar Limburg waar hij Meindersma's moeder, een Limburgse, ontmoette. Ze trouwden en kregen twee zonen. Het gezin woonde in Camerig, aan de rand van Vaals. "Ik was zes toen mijn moeder geneeskunde ging studeren in Maastricht. Ze wilde altijd al graag arts worden. Ik zie mezelf nog als klein jongetje in het ziekenhuis in Annadal en het faculteitsgebouw aan de Tongersestraat."

Gestopt

Observants telefoongesprek met Meindersma zou kort zijn, bedoeld om hem slechts een paar vragen te stellen. Gezien zijn loopbaan is hij een verrassende keuze voor de UM. Op de eerste vraag ("waarom ben je na vier jaar gestopt met geneeskunde?") volgt echter zo'n uitgebreid en eerlijk antwoord dat we concluderen dat er meer gesprekstijd nodig is. Een week later gaat het interview verder in zijn woning in de Maastrichtse wijk Campaigne. "Al vroeg in mijn studie geneeskunde had ik twijfels. Ik vond het inhoudelijk niet zo uitdagend, het was een kwestie van uit het hoofd leren en in een andere volgorde reproduceren. Ik miste, tja, hoe ga ik dit zeggen? Ik miste een zekere rekenkundige complexiteit. In het tweede jaar volgde het patiëntencontact, maar daar haalde ik ook niet zoveel voldoening uit."

Coming out

Die voldoening haalde hij wel uit een andere studie: economie. Als hij tijd had, leende hij boeken van huisgenoten die aan de economiefaculteit studeerden. "Ik vond het heerlijk." Maar geneeskunde zou hij afronden, dat had hij zichzelf beloofd. "Waar je mee begint, maak je af, is mijn motto." Voor zijn "intellectuele bevrediging" ging hij werken bij Integrand, een stichting die studenten voor stages en opdrachten aan bedrijven koppelt. Op een gegeven moment zei een recruiter tegen mij: 'Volgens mij wordt het tijd dat jij zelf eens gaat praten met het bedrijfsleven.' Hij kreeg een baan aangeboden in Amsterdam. Wat daar parallel aan liep – en van invloed is geweest op zijn keuze om te vertrekken

uit Maastricht: zijn *coming out* als homo. "Ik verwachtte iets tragisch. Als ik ermee naar buiten zou treden, zou ik verketterd worden, niemand zou nog iets met me te maken willen hebben. Niet voor niets wilde ik naar Amsterdam, ver weg, daar zou ik wel veilig zijn. In werkelijkheid pakte het helemaal niet dramatisch uit. Mijn ouders vonden het wel erg jammer dat ik stopte met geneeskunde."

Teruggeven

In een internationaal opererend consultancybedrijf werd Meindersma voor de leeuwen gegooid. Hij had niet de juiste papieren op zak – "het waren de jaren negentig, als je genoeg capaciteiten had, werd je aangenomen, diploma of niet. Ik was creatief, vond het leuk om te puzzelen en logisch te redeneren." Hij volgde een financiële opleiding in Oxford en aan het Amsterdamse Institute of Finance en maakte vervolgens de overstap naar internationale bedrijven als Air France KLM, Alvarez & Marsal (advies op het gebied van management en bedrijfsvoering) en C&A. Ook ging hij als zelfstandige in de 'interim business' aan de slag. "De overstap van geneeskunde naar het bedrijfsleven heeft me veel gebracht, maar ik heb altijd het gevoel gehad: 'Ik moet iets teruggeven aan de medische sector of aan de regio waar ik vandaan kom.' Maar wat is de juiste vorm? Daar heb ik altijd mee geworsteld."

Koffertje

Zijn baan als *Chief Transformation Officer* bij kledingverkoper C&A – waar hij bijvoorbeeld verantwoordelijk was voor een kostenreductieproject en het "openen en sluiten van nieuwe landen" – zegde hij vorig jaar zomer op, nog voordat hij van het vertrek van de huidige UM-vicevoorzitter Nick Bos op de hoogte was. "Ik had een deal dat ik in februari 2024 echt weg zou gaan bij C&A. Ik wilde een tijdje thuis zijn, klussen aan het huis, werken in de tuin, samen met Roy, mijn partner. Daarna zou ik wel weer een baan vinden en van maandag tot en met donderdag 'uit het koffertje gaan leven', zoals ik gewend was." Het hoofdkantoor van C&A ligt in Düsseldorf. Hij woonde in Maastricht en pendelde.

Het was een vriendin die hem een halfjaar geleden wees op het in de universiteit rondgestuurde profiel van vicevoorzitter. "Ik belde de *headhunter* of ik überhaupt kans maakte, ik was bang dat mijn CV (met 'alleen' een carrière in het bedrijfsleven) hen zou afschrikken." Niet dus. "Ik heb vervolgens allemaal mensen om me heen verzameld, van de UM, maar ook van andere universiteiten. Ik wilde weleens weten hoe die hoger onderwijswereld eruitziet, 'wat ga ik meemaken?' De meesten zeiden: 'Als je behoefte hebt aan complexiteit, dan zit je goed.'" Op tafel ligt het *Jaarverslag 2022* van de UM. "Ik vind het aantal projecten opvallend, het zijn er meer dan honderd! Bij C&A vond ik veertig al veel, met 25 duizend medewerkers. Toen ik terugkeek in het *Jaarverslag 2021* zag ik dezelfde projecten langskomen, ze lijken *ongoing*." Een paar voorbeelden: het

professionaliseren van leiderschap, duurzame inzetbaarheid, *disability support*, Kaleido, Brightlands-campusen, samenwerking met Radboud Universiteit Nijmegen, *global citizenship*, erkennen en waarderen. "Wat ik me daarbij afvraag: 'Is die hoeveelheid wel te doen? En zit er aan al die projecten een deadline?' Ik kijk er niet negatief naar, zeker niet, ik ben vooral nieuwsgierig."

Transformeren

Moet de UM iets vrezen, nu er een manager met een carrière in 'transformatievraagstukken' aan het roer gaat staan? Het woord transformatie valt nog wel te rijmen met een eventuele fusie tussen de UM en het ziekenhuis en wat daar te zijner tijd bij komt kijken, maar moet de bedrijfsvoering van de UM (alweer) 'transformeren'? Men is al jaren stappen aan het zetten met de invoering van het Programma Integrale Bedrijfsvoering. SAP werd ooit gekozen als vervanger van verschillende systemen waar HR, Inkoop en Finance mee werkten, maar het omzetten had en heeft nogal wat voeten in de aarde. Het was een te groot project om in één keer aan te pakken waardoor het traject in drieën werd verdeeld. En het is nog niet afgerond. "Ik ben niet alleen van de verandertrajecten, maar ook van het verbeteren van reguliere processen. In de bedrijfsvoering heb je altijd te maken met voortschrijdende technologieën en managementtechnieken. Neem bijvoorbeeld ICT, ik had het liefst ook de iPhone 4 gehouden, maar er komt steeds weer een nieuwe met betere functies, de oude wordt niet meer ondersteund. En zo is het ook met de financiën en hele huishouding van een universiteit."

Mensen-mens

Wat typeert hem als manager? "Na mijn vertrek bij C&A zeiden collega's: 'We gaan je als mens in de organisatie missen.' Dat vond ik mooi. Ik ben een mensen-mens. Ik houd ervan om op de werkvloer te zijn. Ik wil niet vanuit een 'ivoren toren' leiding geven. Ik geloof niet in *leadership*, maar in *followership*. Mensen volgen je vanzelf als je hen ruimte geeft, dat hoeft je niet te dicteren. Luisteren en empathie zijn voor mij de belangrijkste vaardigheden. Dan kun je mensen motiveren en stimuleren." Dat 'intermenselijke' aspect was niet altijd zichtbaar in het bedrijfsleven, weet hij. "Ik was er zelf lange tijd van overtuigd dat het niet nodig was, maar daar denk ik sinds acht, negen jaar anders over." Het keerpunt? Dat kwam toen hij werkte als interim-manager bij een groot Nederlands kinderopvangbedrijf. Het was in grote nood en Meindersma moest de boel 'herstructureren'. Er werkten drieduizend medewerkers, "99,5 procent stond dagelijks op de werkvloer, zij waren erg 'zorgbekwaam', hadden een hoog EQ (emotionele intelligentie). Met logisch redeneren kwam ik hier niet ver. Dit werk vroeg andere vaardigheden. Die gevoelskant, ja, het ging me natuurlijk af, ik kon mijn eigen gevoel en kwetsbaarheid laten zien en dat was heel fijn. Ik zocht daarna uitsluitend nog naar werk met een gezonde balans tussen IQ en EQ."

Prijswinnaar masterscriptie FHML

Gekleurde ballonnen voor betere zorg

Foto: archief Caphri

“Het kan behoorlijk lastig zijn om passende zorg te bieden. Artsen hebben meestal maar een paar minuten per patiënt”, zegt Esmée Vaes. Ze haalde onlangs haar master Arts-Klinisch Onderzoeker en is nu werkzaam als junior onderzoeker bij huisartsgeneeskunde. In haar onderzoek probeert ze manieren te vinden om de zorgverlening te verbeteren. Daarom verruult ze eens per week haar kantoor voor een huisartsenpraktijk, waar ze in overleg met de huisarts patiënten behandelt. “Daar zie ik met eigen ogen tegen welke obstakels patiënten aanlopen en voor welke patiëntengroepen het vooral moeilijk is om passende zorg te krijgen.” Een voorbeeld is de groep patiënten met meerdere chronische aandoeningen. De combinatie die in Nederland het vaakst voorkomt is hartfalen en COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease), een longziekte. “Dit leidt tot ernstige ademhalingsproblemen, hoesten en

Elk van de ballonnen staat voor een gezondheidsgebied Illustratie: Simone Golob

vermoeidheid. En vaak hebben patiënten moeite met de gewone dagelijkse verrichtingen, jezelf aankleden of boodschappen doen”, legt Vaes uit. “Deze patiënten worden behandeld door verschillende specialisten, allemaal met verschillende expertises en taken, en vragen veel tijd van de huisarts. Juist omdat het naast de diagnose belangrijk is om van patiënten te horen welke impact de aandoeningen op hen hebben, en uit te leggen wat ze zelf kunnen doen om er beter mee om te gaan.”

Voor de volgende generatie

Ze heeft er haar masterscriptie aan gewijd. “Ik kwam een onderzoeksproject tegen waarin de Ziektelastmeter (zie kader) wordt gebruikt.

Hoewel het een handige tool is om de ziektelast van een patiënt met een chronische aandoening in kaart te brengen, werd hij nog niet gebruikt bij patiënten met meerdere chronische aandoeningen. Dus ik dacht: dan ga ik dat proberen.” Het idee was er; nu moest ze alleen nog 70 deelnemers voor haar deel van het project zien te vinden. Ze benaderde patiëntenorganisaties en ziekenhuizen, maar het bleek een hele opgave om binnen een paar maanden genoeg deelnemers voor haar onderzoek te werven. “De tijd tikte door en ik kwam maar niet verder. Ik vroeg me af of het wel zou lukken om mijn scriptie op tijd in te leveren.” Vaes maakte zich zorgen en begon aan zichzelf te twifelen. “Ik wilde graag met iedere deelnemer persoonlijk

in gesprek om alles uit te leggen.” Velen bleken helaas niet geschikt, anderen te zwak. Eén vrouw wilde heel graag deelnemen aan het onderzoek. “Ze zei: ‘Ik doe dit niet voor mezelf, maar voor de volgende generatie.’ Dat raakte me.”

Verder ontwikkelen

Uiteindelijk leverde Vaes een scriptie in die naar haar mening “oke” was, “een voldoende, maar niets bijzonders.” Het was haar tenslotte niet gelukt om genoeg deelnemers te vinden; nadat haar deadline was verstreken, nam een PhD-student het onderzoek van haar over. “Natuurlijk was ik teleurgesteld dat ik het onderzoek niet kon afmaken, in de eerste plaats in mezelf.” Toch, en tot haar eigen verrassing, werd haar scriptie niet alleen bekroond met een *cum laude*, maar ook met een prijs voor de beste masterscriptie tijdens de Dies Natalis. “Ik dacht wel dat ik een voldoende zou krijgen, maar een prijs?!” lacht ze.

Simon Wirtz

Elk jaar worden tijdens de Dies Natalis prijzen uitgereikt aan studenten die de beste bachelor- en masterscriptie hebben geschreven. Zij ontvangen een certificaat en een geldbedrag van 500 euro. Esmée Vaes is een van de acht die Observant interviewde. De komende weken verschijnen alle interviews op onze website.

De Ziektelastmeter

Op basis van een vragenlijst die de patiënt invult, namelijk de Ziektelastmeter, wordt automatisch een ballonnendiagram gemaakt. Elk van de ballonnen staat voor een bepaald gezondheidsgebied. Hoe lager de ballon in beeld hangt, hoe meer last de patiënt in dit gebied

heeft. Dit wordt ook weerspiegeld door de kleur van de ballon (groen, geel of rood). Het ballonnendiagram geeft patiënten inzicht in hun klachten en wat ze eraan kunnen doen om er beter mee om te gaan.

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl

Aan dit nummer werken mee Wammes Bos, Line-Marie Eichhorst, Massimiliano Simons **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Niekeman, Maud Boveland **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en

diverse locaties in Maastricht, belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paartjes /advertenties** Zie alle info onder het kopje ‘service’ op onze site.

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

Beginnerscursus BRIDGEN. 12 lessen voor de zomer 13 erna. Info: BCdeBurcht: <https://11012.bridge.nl>, aanmelden: bcdeburght@gmail.com

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Paartjes

Lever uw paartjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paartjes te weigeren.

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP OBSERVANTONLINE.NL

Maastricht University

VOTE!!

Make your voice heard!

22-25 April
Faculty, University and Service Council

More info:
www.maastrichtuniversity.nl/elections